Zaaknummer: 0098245630
Documentnummer: 0098751339

gemeente Weststellingwerf

Raadsvoorstel

ALGEMENE GEGEVENS	
Agendapunt	Integraal Strategisch Huisvestingsplan Weststellingwerf 2026 - 2041
Portefeuillehouder	Roelof Theun Hoen
Griffier	0561-691220
BIJLAGEN	
Begrotingswijziging	Ja
Stukken ter inzage	4

ONDERWERP

Integraal Strategisch Huisvestingsplan Weststellingwerf 2026 - 2041

REDEN VOORSTEL

☐ Kaderstellen
☐ Controleren
☒ Budget autoriseren
☐ Consulteren
☐

B&W STELT DE RAAD VOOR OM

a. Het Integraal Strategisch Huisvestingsplan 2026 - 2041 vast te stellen;
b. In te stemmen met het beschikbaar stellen van benodigd investeringskrediet € 1.391.000 in 2025;
c. In te stemmen met 1e begrotingswijziging 2026;
d. In te stemmen met jaarlijkse financiële verwerking, bijstelling, indexatie en autorisatie in de P&C cyclus;
e. In te stemmen met realistische afschrijftermijnen, afwijkend en aanvullend op de financiële verordening: upgrade 10 jaar en eerste inrichting conform gebouw (40 jaar).

BIJLAGEN (worden meegezonden)

1. ISHP Weststellingwerf_def_250821a - 0098751525
2. GEHEIM ISHP Weststellingwerf_def_bijlagen_250821b - 0098751527
3. 1e Begrotingswijziging 2026 ISHP 2026 - 2041 0098751464
4. GEHEIM verslag OOGO 27082025 - 0098751466

Aan de gemeenteraad

INLEIDING
Gemeente en schoolbesturen hebben elk hun eigen taken voor de onderwijshuisvesting. De gemeente is verantwoordelijk voor voldoende, passende voorzieningen voor onderwijshuisvesting met de bijbehorend bewegingsonderwijs. Deze zorgplicht is vastgelegd in de 'Verordening voorzieningen huisvesting Weststellingwerf 2015'. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor het onderhoud, aanpassingen en exploitatie van de schoolgebouwen.

Er is gezamenlijk besloten om een toekomstbestendig en beleidsrijk Integraal Strategisch Huisvestingsplan (ISHP) op te stellen. De gemeentelijke onderwijsvisie 'Onderwijs als schatkamer' is de basis van het ISHP. In het ISHP worden de gedeelde visie en ambitie van de gemeente en schoolbesturen voor onderwijshuisvesting geformuleerd. Dit leidt tot een scenario per school voor de korte en langere termijn. Er is rekening gehouden met de aanstaande wetgeving die gemeenten verplicht tot het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan (verwachte invoering 1 januari 2026). Dan zal het ISHP naar verwachting een juridische status krijgen.

Het doel van het ISHP is gezamenlijk ambities te formuleren, uit te dragen en afspraken te maken over toekomstbestendige onderwijshuisvesting en de beschikbare middelen voor de komende 16 jaar. Hiermee zijn investeringen in onderwijshuisvesting beter te beheersen voor gemeente en schoolbestuur. Daarnaast zorgt het voor een integrale afweging voor de kwaliteits- en duurzaamheidsopgave. Al met al heeft het ISHP een veelzijdige functie:

- Het doelmatig, planmatig en integraal sturen op onderwijshuisvesting;
- Een formeel toetsingskader voor de Verordening voorzieningen huisvesting Onderwijs;
- Een juridisch kader voor de investeringsbeslissingen.

Totstandkoming
Het ISHP is in samenspraak met de schoolbesturen opgesteld. Kinderopvangorganisaties hebben meegelezen en gereageerd. Er zijn beleidsambities, huidige- en toekomstige wetgeving en concrete afspraken aan elkaar gekoppeld. Op 27 augustus 2025 heeft het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) met de schoolbesturen plaatsgevonden waarbij unaniem is ingestemd met het voorliggende ISHP (bijlage 4).

Uitgangspunten
Er zijn uitgangspunten gekozen die passend zijn voor de gemeente Weststellingwerf. Er is ingezet op een toekomstbestendig en beleidsrijk ISHP waarin strategische keuzes worden opgenomen. Haalbaarheid en betaalbaarheid zijn belangrijke aandachtspunten. Dit is vertaald in het hoofdstuk 'typisch Weststellingwerf' en is gekenmerkt door de volgende aspecten:

- **duurzaam**
  Voorzieningen hebben een gezond binnenklimaat, zijn flexibel/ aanpasbaar en 'groen'. Gebouwen en hun omgeving sluiten optimaal aan bij eisen, ambities en opgaven qua duurzaamheid (energie, klimaatadaptatie & biodiversiteit en circulariteit).
- **passend**
  Gebouwen zijn passend bij de functie en afgestemd op de behoefte.
- **stimulerend**
  Voorzieningen bundelen krachten en expertise voor kinderen en jongeren van 0–18 jaar; het is een inspirerende ontmoetingsplek voor iedereen, die uitnodigt tot ontwikkeling en verbinding.
- **minimaal ENG**
  Bij nieuwbouw (mogelijk Nul Op de Meter door eigen bijdrage van het schoolbestuur) en zo mogelijk ook bij renovatie.

De plannen en investeringen voor (vervangende) nieuwbouw, vernieuwbouw, renovatie en upgrade zijn voor de periode 2026 – 2041 in beeld gebracht. Ook zijn begin 2025 de uitgangspunten geconcretiseerd, bijgesteld en uitgewerkt. Het resultaat hiervan is 1 april 2025 gepresenteerd aan het

college. Op 22 april 2025 is er een informatieve raadsbijeenkomst gehouden over het ISHP en de gekozen uitgangspunten.

Investeringen
Een gedeelde langetermijnvisie helpt bij het maken van strategische keuzes en om te bepalen hoe om te gaan met investeringen in onderwijshuisvesting. Een gezamenlijk gedragen ISHP stelt de gemeente en schoolbesturen in staat om de komende jaren proactief, integraal en planmatig om te gaan met de investeringen.

Wegens de financiële uitdagingen en de grote opgave voor onderwijshuisvesting waar de gemeente voor staat, is het ISHP aangescherpt. Dit betekent dat sommige investeringen worden weggezet in de tijd waardoor de investeringen verspreiden over de 16 jaar. De aanscherping van het ISHP is met de schoolbesturen besproken en kan – met respect voor de financiële situatie – rekenen op draagvlak bij de schoolbesturen zoals bleek uit het OOGO op 27 augustus 2025.

ARGUMENTEN
Beslispunt a - Het Integraal Strategisch Huisvestingsplan 2026 - 2041 vast te stellen
Het ISHP biedt kaders om toekomstbestendige onderwijshuisvesting te realiseren en geeft samenhangende maatregelen voor strategische keuzes op de korte, middellange en lange termijn.

- Het ISHP is een meerjarenplan waarin de plannen voor (vervangende) nieuwbouw, vernieuwbouw, renovatie en verduurzaming qua tijdspad op elkaar zijn afgestemd. Daarbij is integraal gekeken naar meerjarigonderhoudsplannen (MJOP's), ontwikkelingen bij scholen (bijv. fusies) en andere wijkontwikkelingen (bijv. woningbouw, vrijkomende locaties en herinrichting).
- Het ISHP voorkomt desinvesteringen voor gemeente en schoolbesturen omdat het ISHP duidelijkheid geeft over de scenario's per school en de planning. Hierdoor kunnen investeringen voor onderhoud en exploitatie worden afgestemd.
- Op dit moment zijn 8 schoolgebouwen ouder dan 40 jaar en toe aan vernieuwing.
- Schoolbesturen en gemeente hebben geconcludeerd dat de VNG-normbedragen en een sobere, doelmatige huisvesting niet passen bij de ambities en het kwaliteitsniveau. Deze normbedragen zijn door strengere bouweisen en hogere bouwkosten niet toereikend. Met de uitgangspunten in het ISHP is het doel integrale, toekomstbestendige en stimulerende onderwijsvoorzieningen. Het bijbehorende financiële kader is realistisch en sluit aan bij de kencijfers en ervaringscijfers van BDB (BouwkostenDataBase) bedragen van RuimteOK.
- Het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan is nog niet wettelijk vereist en de procedure voor vaststelling ligt nog niet vast. Desalniettemin ligt het voor de hand om het ISHP ter vaststelling aan de raad voor te leggen. Dit gezien het kaderstellend karakter, de reikwijdte van het ISHP en de financiële consequenties.

Beslispunt b - In te stemmen met het beschikbaar stellen van benodigd investeringskrediet € 1.391.000 in 2025
Voor 2025 is nog een autorisatie benodigd voor investeringen ten hoogte van € 1.391.000. Dit zorgt voor een aanvraag van extra investeringskrediet in 2025 maar vraagt structureel in 2029 slechts € 6.000 bijstelling. Dit komt omdat de kapitaallasten beginnen het jaar nadat de investering is afgesloten, dit is bij de meeste investeringen van het ISHP na 3 á 4 jaar. Voor verdere toelichting verwijzen we naar de paragraaf Kosten, opbrengsten en dekking.

Beslispunt c - In te stemmen met 1e begrotingswijzing 2026
Om het ISHP financieel te kunnen verwerken is een begrotingswijziging nodig (bijlage 3). Hierin maken we onderscheid tussen investeringskredieten, structurele- en incidentele lasten. Meer detailinformatie over deze bedragen kunt u vinden in hoofdstuk 8 van het ISHP.

Beslispunt d - In te stemmen met jaarlijkse financiële verwerking, bijstelling, indexatie en autorisatie in de P&C cyclus;
Jaarlijks bij de kadernota en begroting maken we een financiële doorvertaling van eventuele bijstellingen, maar verwerken we ook indexatie conform de gekozen uitgangspunten. Daarnaast autoriseert u bij de begroting de investeringskredieten.

Beslispunt e - In te stemmen met realistische afschrijftermijnen, afwijkend en aanvullend op de financiële verordening: upgrade 10 jaar en eerste inrichting conform gebouw (40 jaar).
Bij de financiële verordening stelt u de afschrijftermijnen vast. Aanvullend daarop is voor het ISHP een aanvulling nodig voor ‘een upgrade’ van een schoolgebouw. Hierbij past de realistische afschrijftermijn van 10 jaar. Ook is de wijziging van de eerste inrichting van 8 jaar naar 40 jaar (net zoals het gebouw) logische keuze: de school ontvangt deze namelijk eenmalig.

KANTTEKENINGEN
Het ISHP heeft een looptijd van 16 jaar en daarmee een verre reikwijdte. Elke vier jaar vindt er een actualisatie plaats. Er is voor zover mogelijk rekening gehouden met mogelijke ontwikkelingen. Hierover wordt u jaarlijks geïnformeerd door middel van een memo. Hieronder zijn ontwikkelingen omschreven die een risico vormen voor de uitkomsten van dit ISHP of voor verschuiving/wijzigingen zullen leiden.

- Demografische ontwikkelingen (i.r.t. woningbouwplannen, leerlingenprognoses).
- Uitvoerbaarheid, financiering en planning van bouwprojecten.
    - Ontwikkelingen als stikstofproblematiek of netcongestie;
    - Omgevingsplanprocedures (onderzoeken, bezwaren en/of participatietrajecten);
    - Markt- en (bouw)prijsontwikkelingen (het ISHP is geraamd o.b.v. normbedragen, er wordt uiteindelijk o.b.v. feitelijke kosten verrekend);
    - Voldoende personele capaciteit bij de gemeente en betrokken partijen;
- Onderzoek verduurzaming.
  Er zijn scholen die nu niet op (B)ENG-niveau zijn en in de komende 16 jaar in het ISHP niet voor renovatie of (ver)nieuwbouw in aanmerking komen. Hiervoor wordt in blok 1 onderzoek gedaan naar verduurzamings-/optimalisatiemogelijkheden en dekkingsmogelijkheden. Mede gezien de variëteit in de staat van gebouwen zijn deze kosten nu niet te ramen. Het onderzoek moet uitsluitsel geven over de omvang van maatregelen. Eventuele hieruit voortkomende kosten zijn nog niet meegenomen in dit ISHP. Dit gebeurt bij de volgende vierjaarlijkse actualisatie van het ISHP;
- Nieuwe wetgeving (o.a. inzake IHP’s en inclusief onderwijs).
- Consequenties van vertraging/schuiven in de planning.
    - Tijdelijke huisvesting. Voor een aantal projecten zijn in het ISHP geen kosten voor tijdelijke huisvesting geraamd, omdat is aangenomen dat dit voorkomen kan worden met een slimme projectfasering/planning en/of door gebruik te maken van een leegstaand schoolgebouw. Door verschuiving in projecten kan het betekenen dat een leegstaand schoolgebouw langer beschikbaar moet blijven of dat - als dit niet mogelijk is - alsnog tijdelijke huisvesting nodig is.
    - Consequenties uitstel vervanging oude gebouwen. Vertragen heeft impact op functionaliteit, gebouwexploitatie en de omvang van een eigen bijdrage van schoolbesturen.

AANPAK/UITVOERING
- Het ISHP geeft de benodigde investeringen per locatie voor 16 jaar (2026 - 2041) weer. Per project maken gemeente en schoolbesturen afspraken over het bouwheerschap;
- Na vaststelling van het ISHP door de raad start de uitvoering. Dan wordt gestart met voorbereiding en uitwerking van de bouwplannen voor onderwijshuisvestingsvoorzieningen uit 2025 + blok 1, zie hiervoor pagina 7 van het ISHP (bijlage 1);

- Voordat wordt overgegaan tot realisatie is de bouwheer conform de onderwijshuisvestingsverordening verplicht een projectplan met begroting voor te leggen aan het college;
- Conform de Financiële verordening Weststellingwerf worden nieuwe investeringen bij het vaststellen van de begroting jaarlijkse geautoriseerd.
- Het ISHP geeft een doorkijk tot 2041 en is een dynamisch document. Om in te kunnen spelen op ontwikkelingen monitoren en herijken we het ISHP periodiek:
    - Vierjaarlijks evalueren gehele ISHP en herijken;
    - Tweejaarlijkse actualisatie leerlingenprognoses;
    - Jaarlijks agenderen van onderwijshuisvesting op het bestuurlijk LEJA (OOGO tussen gemeente en schoolbesturen). Hierin wordt de voortgang gemonitord, vooruitgekeken naar het volgende jaar en waar nodig bijgesteld;
    - Jaarlijkse actualisatie van plan in het voorjaarsnota/Kadernota.
    - Jaarlijkse memo aan gemeenteraad met stand van zaken.

COMMUNICATIE AANPAK

- De schoolbesturen zijn betrokken geweest bij de totstandkoming van het ISHP middels themabijeenkomsten en bilaterale gesprekken. Ook de kinderopvangorganisaties hebben meegelezen en gelegenheid gehad om te reageren;
- Intern zijn diverse beleidsambtenaren betrokken in het proces. Tussentijds is overlegd met het college en is er een informatieve raadsbijeenkomst geweest.
- Communicatie richting gebruikers en hun achterban (o.a. schoolteams, ouders en medezeggenschapsraden) en mogelijk ook wijken moet zorgvuldig en gezamenlijk plaatsvinden in afstemming tussen de gemeente en schoolbesturen.
- Bij het vaststellen van het ISHP zal er een persbericht worden gedeeld met de lokale media.
- Het college heeft de gemeenteraad geheimhouding opgelegd voor bijlage 2 en bijlage 4. Beide bijlagen bevatten gevoelige informatie over de scholen in de gemeente. Deze informatie is gebruikt om keuzes te maken in het ISHP. Ook is er vertrouwelijke informatie gedeeld door schoolbesturen met de gemeente om tot bepaalde strategische keuzes te komen. Er is in het OOGO besloten om het verslag en de bijlagen onder geheimhouding aan te bieden aan de gemeenteraad. Als de stukken niet geheim blijven, kan er gevoelige informatie over de scholen verspreid worden. Dit kan leiden tot minder aanmeldingen op scholen, onrust bij ouders over toekomstperspectief van de scholen. Maar ook schending van vertrouwen tussen gemeente en schoolbesturen of schoolbesturen onderling.

DUURZAAMHEID

De gemeente sluit voor verduurzaming aan op de landelijke ambitie. Daarnaast willen wij dat ons maatschappelijk vastgoed, waaronder schoolgebouwen, in 2050 energieneutraal is. Het ISHP is draagt bij aan Weststellingwerfse duurzaamheidsambities. Onderwerpen als gezond binnenklimaat, circulariteit, Total Cost of Ownership en netcongestie komen aanbod (hoofdstuk 5, bijlage 1). Het ISHP is een leidraad waardoor gemeente in samenwerking met de schoolbesturen naar toekomstbestendige huisvesting kunnen werken; voor kind, docent, omgeving en natuur.

KOSTEN, OPBRENGSTEN EN DEKKING

Er wordt onderscheid gemaakt tussen investeringskredieten, structurele- en incidentele lasten. Bij de voorjaarsnota 2024, kadernota 2025/2026 en begroting 2025/2026 zijn reeds investeringskredieten met bijbehorende kapitaallasten beschikbaar gesteld voor het ISHP. Deze worden in de tabel op de volgende pagina in mindering gebracht op de benodigde middelen.

Daarnaast is het nodig dat huidige investeringen, die waarschijnlijk niet in stand blijven door uitvoering van het ISHP, worden afgeboekt. Dit is een eenmalige afboeking wat zorgt voor een vrijval van kapitaallasten.

Er zijn drie onderdelen nog niet meegenomen in de recente voorjaarsnota en kadernota. Het gaat om een grove inschatting voor infrastructuur rondom de onderwijshuisvestingslocaties, personele inzet en onderzoeksbudget. Ook is er in de scenarioplanning een wisseling geweest waardoor de er meer investeringskrediet benodigd is, maar het structurele effect hiervan is beperkt. Dit alles samen zorgt voor een compleet financieel beeld bij de meerjarenplanning van het toekomstbestendige ISHP.

									x € 1000
Investering	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**
Investering ISHP	2.664	10.824	11.412		7.352		6.936		
Investering Infra		640	200		150		50		
Reeds beschikbaar gesteld	-2.664	-10.074	-7.770						
Nog benodigd investeringskrediet		**1.391**	**3.842**		**7.502**		**6.986**		
									x € 1000
Investering	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**	**2037**	**2038**	**2039**	**2040**	**2041**
Investering ISHP		7.573	929						
Investering Infra		250							
Reeds beschikbaar gesteld									
Nog benodigd investeringskrediet		**7.823**	**929**						
									x € 1000
Structureel	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**
Kapitaallast ISHP			161	254	285	553	856	856	1.340
Kapitaallast Infra				19	21	35	38	38	54
Afboeken huidige kapitaallasten staat C			-01	-01	-01	-37	-42	-41	-41
Personele inzet			60	60	60	60	60	60	60
Reeds beschikbaar gesteld			-258	-258	-276	-604	-604	-604	-604
Nog benodigd stuctureel			**-38**	**75**	**89**	**06**	**308**	**309**	**810**
									x € 1000
Structureel	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**	**2037**	**2038**	**2039**	**2040**	**2041**
Kapitaallast ISHP	1.340	1.340	1.618	1.618	1.669	1.972	1.972	1.972	1.972
Kapitaallast Infra	54	54	57	57	57	71	71	71	71
Afboeken huidige kapitaallasten staat C	-40	-40	-39	-37	-37	-48	-48	-40	-39
Personele inzet	60	60	60	60	60				
Reeds beschikbaar gesteld	-604	-604	-604	-604	-604	-604	-604	-604	-604
Nog benodigd stuctureel	**810**	**811**	**1.091**	**1.093**	**1.144**	**1.390**	**1.390**	**1.398**	**1.399**
									x € 1000
Incidenteel	**2024**	**2025**	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**	**2031**	**2032**
Incidenteel afboeken huidige staat C			09			416	40		
Onderzoeksbudget			70						
Nog benodigd incidenteel			**79**			**416**	**40**		
									x € 1000
Incidenteel	**2033**	**2034**	**2035**	**2036**	**2037**	**2038**	**2039**	**2040**	**2041**
Incidenteel afboeken huidige staat C						14			
Onderzoeksbudget									
Nog benodigd incidenteel						**14**			

Burgemeester en Wethouders van Weststellingwerf,
de secretaris, de burgemeester,
MUTTER VAN DER GRAAF

Zaaknummer: 0098245630

De raad van de gemeente Weststellingwerf;
gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders;

b e s l u i t

a. Het Integraal Strategisch Huisvestingsplan 2026 - 2041 vast te stellen;
b. In te stemmen met het beschikbaar stellen van benodigd investeringskrediet € 1.391.000 in 2025;
c. In te stemmen met 1e begrotingswijziging 2026;
d. In te stemmen met jaarlijkse financiële verwerking, bijstelling, indexatie en autorisatie in de P&C cyclus;
e. In te stemmen met realistische afschrijftermijnen, afwijkend en aanvullend op de financiële verordening: upgrade 10 jaar en eerste inrichting conform gebouw (40 jaar).

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 27 oktober 2025,
de griffier, de voorzitter,